

แผนการสอนที่ 6

การพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 3 คาบ
เรื่อง ความรับผิดชอบ ครั้งที่ การสำรวจข้อบกพร่องของตนเอง

ความคิดรวบยอด

การปรับปรุงตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะทุกคนย่อมมีทั้งสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดี อยู่ในตัวเอง การที่จะทราบข้อบกพร่องของตนเอง ได้จะต้องอาศัยการสำรวจตัวเอง และข้อมูล จากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเป็นผู้แนะนำ

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากนักเรียนได้เรียนเนื้อหาจบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. สำรวจข้อบกพร่องของตนเองได้อย่างน้อย 3 ข้อ
2. บอกแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองที่สำรวจพบได้อย่างน้อย 3 วิธี
3. เสนอแนะข้อดี และข้อที่ควรแก้ไขของเพื่อนในห้องได้

คุณลักษณะที่ต้องการด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. ให้คำแนะนำในส่วนที่ดี และส่วนที่บกพร่องของสมาชิกกลุ่มได้
2. รับฟังข้อบกพร่องของตนเองตามที่เพื่อนแนะนำได้
3. ปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเองตามที่เพื่อนแนะนำได้
4. มีความสัมพันธ์ที่ดี และให้ความช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพกระด้ายที่ไม่มีตา 1 ภาพ
2. กระดาษรูปหัวใจ เท่าจำนวนนักเรียน
3. แบบสำรวจการปฏิบัติพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบของนักเรียน
4. ตัวอย่างรูปหัวใจในการเขียนเปิดใจ 1 ตัวอย่าง

เนื้อหาด้านความรู้

การสำรวจความบกพร่องของตนเองนั้นต้องอาศัยการสำรวจหาข้อบกพร่องของตนเอง อยู่เสมอ ซึ่งนอกจากจะสำรวจด้วยตนเองแล้ว คนที่อยู่ใกล้ชิดและคนที่คบค้าสมาคมด้วยก็สามารถ ให้ข้อมูลความคิดเห็นในจุดบกพร่องได้ ดังนั้นการเปิดใจให้กว้างเพื่อยอมรับการติชมของผู้อื่นจึง เป็นสิ่งจำเป็นในการสำรวจหาจุดบกพร่องของตนเอง

เนื้อหาด้านกลุ่มสัมพันธ์

ในการทำงานกลุ่ม จะต้องอาศัยการวางแผนและแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน มีความ เข้าใจและเห็นอกเห็นใจสมาชิกด้วยกัน อันจะช่วยให้การทำงานกลุ่มดำเนินไปด้วยดี และนอก จากนี้ การทำงานกลุ่มยังช่วยให้สมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สนับสนุนกัน สามารถมอง เห็นจุดเด่น และจุดที่บกพร่องซึ่งกันและกัน และสามารถให้คำแนะนำหรือคำตักเตือนแก่กันและกัน ได้ ดังนั้นการใช้กระบวนการกลุ่มในการแก้ไขข้อบกพร่องของสมาชิกจึง เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถ ปฏิบัติได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ก. ขั้นนำ

ให้นักเรียนเล่นเกมปิดตาต่อส่วนที่ขาดหายไปของภาพ โดยมีลำดับขั้นตอนคือ

1. ครูติดภาพกระดาษที่ไม่มีตา 1 ตัว บนกระดานดำ
2. ครูชี้แจงกติกาว่า ให้กลุ่มคัดเลือกตัวแทนกลุ่มละ 1 คน ออกมาวาดตากระดาษ ให้ตรงกับตำแหน่งตาที่ขาด กลุ่มที่วาดได้ใกล้เคียงที่สุดจะเป็นผู้ชนะ โดยมีกติกาว่า คนวาดจะถูก ปิดตา และสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มห้ามส่งเสียง
3. ให้กลุ่มส่งตัวแทนออกมาครูใช้ผ้าปิดตาแล้วให้วาดกระดาษ ทำเวียนไปจนครบทุกกลุ่ม
4. ร่วมกันอภิปรายว่าที่ตัวแทนของกลุ่มไม่สามารถวาดตากระดาษได้ตรงจุดเพราะอะไรบ้าง (เพราะมองไม่เห็น)
5. ครูเปลี่ยนกติกาใหม่ ให้โอกาสนักเรียนได้ต่อภาพอีกกลุ่มละครั้ง โดยให้สมาชิกในกลุ่มสามารถส่งเสียงบอกกันได้
6. ให้กลุ่มส่งสมาชิกออกมา ครูปิดตาแล้วให้ต่อภาพตากระดาษโดยสมาชิกในกลุ่มส่งเสียงบอกสมาชิกของตนได้ ทำเวียนไปจนครบทุกกลุ่ม

7. ครูสนทนากับนักเรียนว่า ครั้งที่ 2 นักเรียนสามารถวาดตากะต่ายได้ถูกต้องทั้ง ๆ ที่ปิดตาเพราะอะไร (เพราะอาศัยเพื่อนช่วยบอกตำแหน่งให้)

8. ครูเปรียบเทียบให้นักเรียนฟังว่า กิจกรรมครั้งที่ 1 นั้น เปรียบได้กับการกระทำที่ขาดข้อมูล ส่วนกิจกรรมที่ 2 เป็นการกระทำที่ได้รับข้อมูลจากผู้อื่นทำให้มั่นใจขึ้น

9. ครูสนทนากับนักเรียน ถึงการกระทำโดยขาดข้อมูลกับการกระทำที่ได้รับข้อมูลจากผู้อื่นช่วยแนะนำ สิ่งใดจะมีโอกาสถูกต้องมากกว่ากัน

10. ครูสรุปว่า การต่อภาพครั้งที่ 1 เปรียบได้กับการมองดูตัวเอง ซึ่งบางครั้งตัวเองก็ไม่สามารถมองเห็นจุดบกพร่องของตนเองได้ ในกรณีเช่นนี้เพื่อนที่ใกล้ชิดเราจะสามารถช่วยแนะนำเราได้ จะเห็นได้จากกิจกรรมที่ 2 ดังนั้นนักเรียนจึงควรสำรวจหาข้อบกพร่องของตนเองและแก้ไขอยู่เสมอ เพื่อให้ข้อบกพร่องของตนเองลดลงเรื่อย ๆ ความดีก็จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งการสำรวจหาข้อบกพร่องของตนเองนั้นนอกจากจะอาศัยข้อมูลจากการพิจารณาและสำรวจตนเองแล้ว ยังต้องอาศัยข้อมูลจากคนที่อยู่ใกล้ชิดเราช่วยชี้จุดบกพร่องให้ด้วย ดังนั้นต่อไปนี้จะมาเปิดใจกันให้คำติชมเพื่อนเราทุก ๆ คน ให้นักเรียนทำใจให้สบายทำใจให้เป็นกลางมองเพื่อนเราทั้งจุดที่ดี และจุดที่ยากให้เขาแก้ไข ทุกคนจะได้ติชมกันทั้งหมด ขอให้ทุกคนทำด้วยความจริงใจ และเมื่อได้รับคำติชมก็จะให้ทำใจให้กว้างยอมรับในข้อเท็จจริงที่เพื่อนเขามองเรา

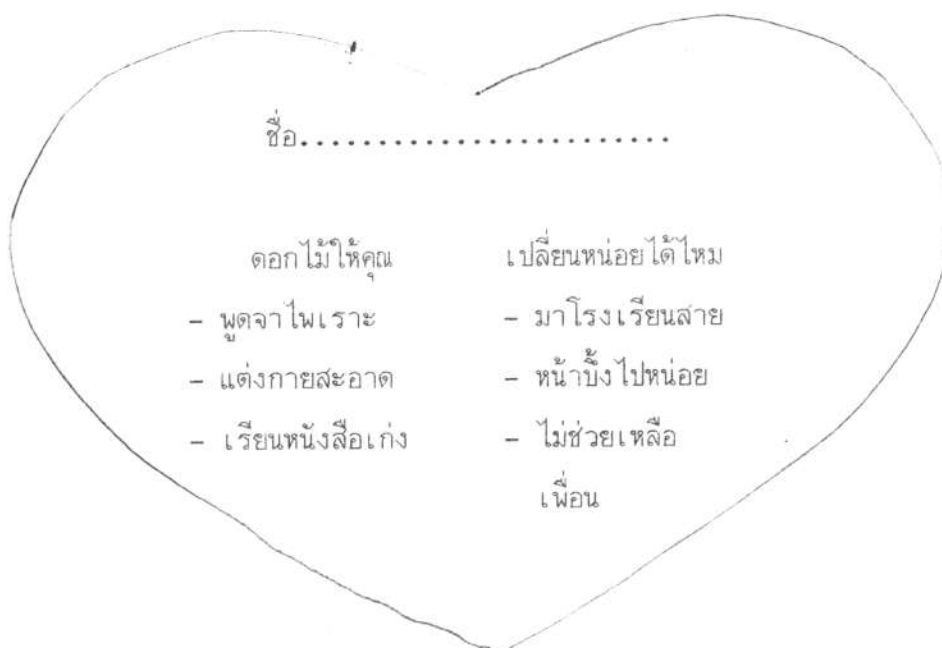
ข. ขั้นสอน

ขั้นการจัดกิจกรรมสอนเนื้อหาและความคิดรวบยอด

11. ให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นรูปวงกลมทั้งห้องเรียน ครูแจกกระดาษรูปหัวใจให้นักเรียนทุกคนแล้วให้นักเรียนเขียนชื่อตัวเองลงในกระดาษรูปหัวใจที่ครูแจกให้ที่ครูแจกให้ ซึ่งรูปหัวใจจะแบ่งเป็น 2 ซีก ซีกซ้ายจะเขียนคำว่า "ดอกไม้ให้เธอ" ส่วนซีกขวาจะเขียนคำว่า "เปลี่ยนหน่อยได้ไหม"

12. ครูชี้แจงคำสั่งว่า เมื่อครูให้สัญญาณให้นักเรียนทุกคนส่งรูปหัวใจของตนเองไปให้เพื่อนคนที่อยู่ทางซ้ายมือ คนที่รับรูปหัวใจมาให้อ่านชื่อว่าหัวใจนั้นเป็นของใคร แล้วเขียนความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนคนนั้น ชักซ้ายมือที่เขียนคำว่า "ดอกไม้ให้เธอ" ให้นักเรียนเขียนจุดดีของเพื่อนที่นักเรียนชอบ ส่วนชักทางด้านขวามือที่มีข้อความ "เปลี่ยนหน่อยได้ไหม" ให้เขียนจุดบกพร่อง หรือจุดที่เพื่อนคนนั้นน่าจะแก้ไข (ครูเน้นให้นักเรียนเขียนให้อ่านออก และสามารถเขียนได้ครบทุกคนในรูปหัวใจแผ่นเดียว) ตัวอย่างเช่น

13. เมื่อชี้แจงนักเรียนจนเข้าใจแล้วให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ เมื่อเขียนเสร็จแล้วให้ส่งเวียนไปทางด้านซ้าย และรับของเพื่อนคนใหม่มา เขียนทำเวียนกันไปจนครบ คือได้ของตัวเองคืนมา

ขั้นวิเคราะห์และสร้างความคิด

14. ให้นักเรียนอ่านข้อคิดเห็นของเพื่อน และสิ่งที่เพื่อนอยากให้นักเรียนเปลี่ยนและพิจารณาว่าที่เพื่อนแนะนำข้อดี และจุดบกพร่องที่ต้องแก้ไขของเรานั้นเป็นความจริงที่เพื่อนเสนอแนะไว้หรือไม่

15. ครูชี้แจงนักเรียนว่า การที่จะรับข้อติชมของผู้อื่นให้ได้ดีนั้น จะต้องเปิดใจให้กว้าง ยอมรับในสิ่งที่เพื่อนมองเรา เพราะนั่นคือความรู้สึกของเพื่อนที่มีต่อเรา ซึ่งไม่สามารถที่จะบังคับได้ ขอให้นักเรียนทำใจให้เป็นกลาง ยอมรับข้อติชมนั้น ด้วยความสบายใจ และหาวิธีการที่จะ

แก้ไขจุดบกพร่องของตนเองให้ลดลง ควบคู่กับการรักษาสິงที่ดีในตัวเองให้คงอยู่ตลอดไป

16. ให้นักเรียนจัดโต๊ะเรียนเป็นกลุ่ม และเข้ากลุ่มของตนเอง (กลุ่มจากแผน 1) ครูให้กลุ่มคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ของกลุ่ม 1 คน รับคำแนะนำและแบบสังเกตการณ์จากครู

ค. ขั้นอภิปราย

ขั้นการให้เหตุผลและการตัดสินใจ

17. ให้นักเรียนอภิปรายกันในกลุ่ม ถึงข้อมูลที่เพื่อนติชมและเสนอแนะว่าเป็นความจริงเพียงไร ตรงกับพฤติกรรมของตนเองหรือไม่ นักเรียนสามารถยอมรับคำติชมของเพื่อน ได้ทั้งหมดหรือไม่ นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้างกับข้อมูลที่ได้รับ และให้นักเรียนเลือกข้อบกพร่องของตัวเอง 1 ข้อ ที่เป็นข้อที่บกพร่องที่ต้องการแก้ไขโดยเร็ว แล้วให้เลขาของกลุ่มจดบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนที่เขาเลือกที่จะแก้ไขพฤติกรรมนั้น

18. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายของกลุ่มหน้าชั้นเรียน จนครบทุกกลุ่ม

ง. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

19. ครูสรุปโดยเชื่อมโยงจากการเรียน และการอภิปราย ตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นระยะ

การพัฒนาและปรับปรุงตนเองนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะคนเรานั้นมีความแตกต่างกัน การกระทำของคนเราก็มีทั้งที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมซึ่งจะเห็นได้จากข้อเสนอแนะของเพื่อน ๆ ที่ทุกคนได้รับ ต่อไปขอให้นักเรียนได้ระลึกถึงข้อมูลเหล่านั้นบ้าง จุดไหนที่เป็นจุดดีของเราก็ให้คงเอาไว้ จุดไหนที่เป็นจุดบกพร่องก็พยายามแก้ไขปรับปรุงด้วยความตั้งใจจริง หมั่นสำรวจ รับฟัง และได้ถามจากเพื่อนและคนที่ใกล้ชิดกับเรา ให้รู้ว่าเราทำสิ่งใดเหมาะสม ทำสิ่งใดไม่เหมาะสม แล้วพยายามปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ข้อบกพร่องของเราก็จะลดน้อยลง แล้วเราจะกลายเป็นคนที่มีคุณค่าเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ และสุดท้ายจะทำให้ตัวเองเกิดความรู้สึกภูมิใจ และมีความสุขในการอยู่ร่วมกับคนอื่น

20. ครูทบทวนพฤติกรรมความรับผิดชอบที่นักเรียน ได้วางแผนการปฏิบัติร่วมกันมาแล้ว คือ มาโรงเรียนทันเวลา เข้าแถวเคารพธงชาติตรงเวลา เข้าห้องเรียนตรงเวลา ส่งงานหรือแบบฝึกหัดตรงเวลา ทำงานที่ครูมอบหมายเสร็จตามเวลาที่ครูกำหนด มาทันเวลานัดหมาย และเข้าแถวกลับบ้านตรงเวลา ชมเชยกลุ่มที่ปฏิบัติได้ดี

21. ให้แต่ละกลุ่มสำรวจ และรายงานผลในกลุ่มว่ามีสมาชิกกลุ่มคนใดบ้างที่สามารถปฏิบัติได้ตามแผนการพัฒนาเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบ สามารถปฏิบัติตามพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ทุกพฤติกรรม ให้กลุ่มชมเชยและบันทึกรายชื่อของสมาชิกคนนั้นไว้ และสำรวจสมาชิกที่ยังปฏิบัติได้ไม่ครบ แล้วให้กลุ่มช่วยหาแนวทางช่วยเหลือสมาชิกเหล่านั้นปฏิบัติให้ได้ ตามแบบสำรวจการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องความรับผิดชอบ

22. ให้ตัวแทนของกลุ่มนำเสนอผลการสำรวจของกลุ่ม และผู้สังเกตการณ์นำเสนอผลการสังเกตการณ์การทำงานกลุ่ม เวียนกันไปจนครบทุกกลุ่ม

23. ครูเพิ่มเติมการอภิปรายของนักเรียนและให้กำลังใจในการปฏิบัติต่อไป

จ. ชิ้นวัดผล

ให้นักเรียนเขียนสรุปข้อคิดที่ได้จากการเรียนการสอน และการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในครั้งนี้ และวิธีการในการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองตามที่เพื่อนแนะนำ 5 ข้อ

การประเมินผล

ประเมินจาก

1. การตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น
2. การเขียนเสนอแนะจุดดีและจุดบกพร่องของเพื่อน
3. การเขียนสรุปถึงข้อคิดที่ได้จากการเรียนการสอน และการคิดหาวิธีการในการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง

การสังเกตด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. สังเกตการทำกิจกรรมการเรียนในห้องเรียน
2. สังเกตการแสดงออกและความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม

แผนการสอนที่ 7

การพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 3 คาบ
เรื่อง ความรับผิดชอบ ครั้งที่ 7 สำนวความดีที่ฉันทำ

ความคิดรวบยอด

การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน ได้มีโอกาสรสลิถึงความดีที่ตัวเอง ได้กระทำ จะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของตนเอง และจะช่วยส่งเสริมให้เขาทำประโยชน์ให้กับสังคมในอนาคตต่อไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากที่นักเรียน ได้ปฏิบัติกิจกรรมในครั้งนั้นแล้ว นักเรียนจะสามารถ

1. เล่าถึงความดีที่ตัวเองเคยปฏิบัติให้เพื่อนฟังได้
2. เขียนแสดงเหตุผลของความจำเป็นที่ต้องเป็นผู้ปฏิบัติได้
3. รายงานผลการปฏิบัติเพื่อให้ความรับผิดชอบของตนเอง ให้เพื่อน ในกลุ่มรับทราบได้

คุณลักษณะที่ต้องการเน้นด้านลุ่มสัมพันธ์

1. ปฏิบัติตนตามมติและข้อตกลงของกลุ่มได้
2. มีความเห็นอกเห็นใจกัน และให้ความช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่มได้
3. วิเคราะห์ปัญหาในการทำงานของกลุ่มและหาวิธีแก้ไขได้

เนื้อหาด้านความรู้

การเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้พิจารณาและพูดถึงความดีที่ตัวเอง ได้กระทำไปแล้ว จะช่วยให้นักเรียน ได้มองเห็นคุณค่าของตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และเกิดทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ซึ่งในโอกาสต่อไปจะนำไปสู่การปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อันจะส่งผลดีต่อตัวของนักเรียนเองและเป็นผลดีต่อสังคมส่วนรวมที่เขาอยู่ด้วย และ การให้นักเรียน ได้พิจารณาตนเอง จะช่วยให้นักเรียนเกิดแนวความคิดและความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง อันจะช่วยนำไปสู่การปรับปรุงตนเอง เพื่อให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในเรื่องความรับผิดชอบ

เนื้อหาต้านกลุ่มสัมพันธ์

การทำงานกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจถึงความแตกต่างของเพื่อนสมาชิกแต่ละคน มองเห็นจุดเด่น จุดด้อยที่บกพร่องของเพื่อนสมาชิกแต่ละคน ก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน มีความสนิทสนมและช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

สื่อการเรียนการสอน

1. กล่องสลากรายชื่อบุคคลสำคัญ
2. สลากหมายเลขกลุ่ม
3. รางวัลสำหรับกิจกรรม "เปิดใจคนดี"

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. ชี้นำ

1. ให้นักเรียนแข่งขันตอบคำถามเป็นกลุ่ม โดยครูชี้แจงกติกาว่า ให้นักเรียนเข้ากลุ่มเดิมของนักเรียน จากนั้นครูจึงจับสลากหมายเลขกลุ่ม กลุ่มที่ครูจับได้ให้ส่งตัวแทน 1 คน ออกมาจับสลากรายชื่อบุคคลสำคัญ ที่อยู่ในกล่องที่ครูเตรียมไว้หน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 1 ชื่อ เมื่อตัวแทนกลุ่มจับได้ใคร กลุ่มจะต้องช่วยกันคิดและตอบคำถามว่า บุคคลที่กลุ่มจับได้นั้นเป็นใครมีชื่อเสียงในด้านใด ได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติอย่างไรบ้าง โดยนักเรียนมีเวลา 3 นาที กลุ่มต้องช่วยกันตอบให้ได้มากที่สุด คำตอบที่ถูกต้องจะได้คำตอบละ 1 คะแนน และกลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดถือเป็นกลุ่มที่ชนะ และคะแนนที่ได้เป็นคะแนนสะสมของกลุ่ม

รายชื่อบุคคลสำคัญ

1. ๗๗๗ นายบรรหาร ศิลปอาชา
2. นายกร ทับรังษี
3. หลวงพ่อคุณ ปริสุทโธ
4. ยี่งยง ยอดบัวงาม
5. ลือตอก

เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้ว ครูแจกกระดาษเปล่าให้กลุ่มละ 1 แผ่น แล้วเริ่มเล่นโดยครูจับสลากเรียงลำดับกลุ่ม แล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มจับสลากรายชื่อบุคคลสำคัญ แล้วกลับไปกลุ่มจากนั้นครูให้สัญญาณเปิดสลากพร้อมกันแล้วเริ่มทำงานกลุ่ม เมื่อหมดเวลา 3 นาที ครูให้สัญญาณหยุด

ให้แต่ละกลุ่มส่งคำตอบของกลุ่ม จากนั้นครูอ่านคำตอบของแต่ละกลุ่มและช่วยกันตัดสินใจคะแนนตามเกณฑ์ คำตอบที่ถูกต้องให้ข้อละ 1 คะแนน เมื่อครบทุกกลุ่มจึงสรุปคะแนนที่แต่ละกลุ่มได้ และคะแนนสะสมของแต่ละกลุ่ม และให้การชมเชยกลุ่มที่ชนะ

ข. ขั้นสอน

กิจกรรมสอนเนื้อหาและความคิดรวบยอด

2. ครูจัดกิจกรรม "เปิดใจคนดี" โดยอธิบายนักเรียนว่า นักเรียนทุกคนต่างก็เป็นคนดีอยู่แล้ว แต่อาจจะมีบางอย่างของเราที่ผู้อื่นยังไม่รู้ ดังนั้นต่อไปครูจะให้โอกาสนักเรียนคนละ 1-2 นาที ให้ออกมาพูดเล่าให้เพื่อนฟังถึงความคิดที่ตัวเองได้ปฏิบัติ ทั้งที่เป็นการทำความดีต่อตนเอง หรือทำดีต่อสังคมส่วนรวม ผู้พูดได้ดีที่สุด ทั้งวิธีการในการพูด และเนื้อหาที่พูดจะได้รับรางวัลที่ครูเตรียมมา

3. ครูเริ่มการพูด โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนที่พร้อมได้พูดก่อน ส่วนเพื่อนคนอื่น ๆ รับฟังและให้คะแนนการพูดไปด้วย

4. เมื่อนักเรียนได้พูดครบทุกคนแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาตัดสินการพูด และมอบรางวัลสำหรับผู้พูดได้ดีที่สุดของรายการ "เปิดใจคนดี"

ขั้นวิเคราะห์และสร้างความคิด

5. ครูสนทนากับนักเรียนถึงความคิดที่นักเรียนได้เล่า และการกระทำอื่น ๆ อีกที่นักเรียนไม่สามารถเล่าให้เพื่อนฟังในห้องเรียนได้ แต่เป็นความคิดที่นักเรียนปฏิบัติอยู่เสมอและเห็นนักเรียนได้ยึดหลักในการวิเคราะห์ว่า สิ่งที่ทำนั้นดีหรือไม่โดยให้ยึดหลัก "การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและผู้อื่น และการกระทำนั้นไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อนถือว่าเป็นความดี" ที่นักเรียนควรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติต่อไป

ค. ขั้นอภิปราย

ขั้นการให้เหตุผลในการตัดสินใจ

6. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย ถึงแนวความคิดและความรู้สึกที่เกิดขึ้น หลังจากนักเรียนได้ฟังเพื่อน ๆ เล่าถึงความคิดที่ได้กระทำ

7. ครูให้นักเรียนได้ทบทวนข้อตกลงที่ได้ร่วมกันวางแผนปฏิบัติ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และร่วมกันอภิปรายถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นว่าเป็นความดีที่ควรปฏิบัติเพราะอะไร

ให้แต่ละกลุ่มส่งคำตอบของกลุ่ม จากนั้นครูอ่านคำตอบของแต่ละกลุ่มและช่วยกันตัดสินให้คะแนนตามเกณฑ์ คำตอบที่ถูกต้องให้ข้อละ 1 คะแนน เมื่อครบทุกกลุ่มจึงสรุปคะแนนที่แต่ละกลุ่มได้ และคะแนนสะสมของแต่ละกลุ่ม และให้การชมเชยกลุ่มที่ชนะ

ข. ขั้นสอน

กิจกรรมสอนเนื้อหาและความคิดรวบยอด

2. ครูจัดกิจกรรม "เปิดใจคนดี" โดยอธิบายนักเรียนว่า นักเรียนทุกคนต่างก็เป็นคนดีอยู่แล้ว แต่อาจจะมิต่างอย่างของเราที่ผู้อื่นยังไม่รู้ ดังนั้นต่อไปนี้จะให้โอกาสนักเรียนคนละ 1-2 นาที ให้ออกมาพูดเล่าให้เพื่อนฟังถึงความดีที่ตัวเองได้ปฏิบัติ ทั้งที่เป็นการทำความดีต่อตนเอง หรือทำดีต่อสังคมส่วนรวม ผู้ที่พูดได้ดีที่สุด ทั้งวิธีการในการพูด และเนื้อหาที่พูดจะได้รับรางวัลที่ครูเตรียมมา

3. ครูเริ่มการพูด โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนที่พร้อมได้พูดก่อน ส่วนเพื่อนคนอื่น ๆ รับฟังและให้คะแนนการพูดไปด้วย

4. เมื่อนักเรียนได้พูดครบทุกคนแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาตัดสินการพูด และมอบรางวัลสำหรับผู้พูดได้ดีที่สุดของรายการ "เปิดใจคนดี"

ขั้นวิเคราะห์และสร้างความคิด

5. ครูสนทนากับนักเรียนถึงความดีที่นักเรียนได้เล่า และการกระทำอื่น ๆ อีกที่นักเรียนไม่สามารถเล่าให้เพื่อนฟังในห้องเรียนได้ แต่เป็นความดีที่นักเรียนปฏิบัติอยู่เสมอและเห็นนักเรียนได้ยึดหลักในการวิเคราะห์ว่า สิ่งที่ทำนั้นดีหรือไม่ โดยให้ยึดหลัก "การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและผู้อื่น และการกระทำนั้นไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อนถือว่าเป็นความดี" ที่นักเรียนควรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติต่อไป

ค. ขั้นอภิปราย

ขั้นการให้เหตุผลในการตัดสินใจ

6. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย ถึงแนวความคิดและความรู้สึกที่เกิดขึ้น หลังจากให้นักเรียนได้ฟังเพื่อน ๆ เล่าถึงความดีที่ได้กระทำ

7. ครูให้นักเรียนได้ทบทวนข้อตกลงที่ได้ร่วมกันวางแผนปฏิบัติเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และร่วมกันอภิปรายถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นว่าเป็นความดีที่ควรปฏิบัติเพราะอะไร

ง. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา โดยตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นระยะ และทำความเข้าใจถึงการฝึกให้ตนเองเป็นผู้กระทำแต่สิ่งที่ดีนั้น นักเรียนต้องยึดหลักการคิดก่อนทำ โดยพิจารณาว่าสิ่งที่จะกระทำนั้นเป็นประโยชน์ต่อตัวเองและผู้อื่น การกระทำที่ตัวเองได้ประโยชน์แต่ผู้อื่นเดือดร้อนถือว่าเอาเปรียบผู้อื่นไม่ควรปฏิบัติ

9. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสำรวจและรายงานผลการปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม ในการปฏิบัติให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องความรับผิดชอบตามแผนการปฏิบัติที่ได้ตกลงร่วมกัน โดยสำรวจว่ามีสมาชิกคนใดบ้างที่สามารถปฏิบัติเพื่อให้มีความรับผิดชอบได้ครบทั้ง 7 พฤติกรรม ให้กลุ่มชมเชย และบันทึกรายชื่อสมาชิกผู้นั้นไว้ตามแบบสำรวจการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องความรับผิดชอบ และสำรวจสมาชิกที่ปฏิบัติได้ไม่ครบทุกพฤติกรรม เหตุผลที่เขาไม่สามารถปฏิบัติได้ ช้อแนะนำที่กลุ่มให้ความช่วยเหลือเพื่อให้เขาปฏิบัติได้ และคำสัญญาของสมาชิกผู้หนึ่งที่สัญญาว่าจะปฏิบัติตามแผน และคำแนะนำของกลุ่ม ตามแบบสำรวจการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องความรับผิดชอบ

10. ให้ตัวแทนกลุ่มและผู้สังเกตการณ์ นำเสนอผลการสำรวจสมาชิกกลุ่มและผลจากการสังเกตการณ์การทำงานกลุ่ม เวียนกันไปจนครบทุกกลุ่ม

จ. ขั้นวัดผล

ให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกว่า จำเป็นหรือไม่ที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติดี เพราะอะไร และ นักเรียนยินดีจะเป็นผู้ปฏิบัติดีหรือไม่ เพราะอะไร

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถาม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
2. ประเมินจากการพูดเล่าถึงความดีที่นักเรียนได้ปฏิบัติ
3. ประเมินจากการเขียนแสดงความรู้สึก ในขั้นวัดผล

การสังเกตด้านกลุ่มสัมพันธ์

- 1 สังเกตการแสดงออกและความสัมพันธ์ของสมาชิกแต่ละกลุ่ม
3. สังเกตขั้นตอนและวิธีการในการทำงานกลุ่ม

แผนการสอนที่ 8

การพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 4 คาบ
เรื่อง ความรับผิดชอบ ครั้งที่ 8 สรุปผลการจัดกิจกรรมในการพัฒนาความรับผิดชอบ

ความคิดรวบยอด

การสรุปหลักการและการปฏิบัติหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาแล้ว เป็นการทบทวนความรู้และประสบการณ์ในการเรียนการสอน ให้กับนักเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากเรียนเนื้อหาจนจบแล้วนักเรียนจะสามารถ

1. สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อโรงเรียนได้
2. เขียนแสดงความรู้สึกต่อการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้
3. เขียนบอกถึงความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการมีความรับผิดชอบต่อตนเองได้
4. ทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง อย่างน้อย 8 ข้อ จาก 10 ข้อ

คุณลักษณะที่ต้องการด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. รับทราบข้อมูลของสมาชิกอื่น ๆ ภายในกลุ่ม
2. มีความเข้าใจและ ยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม
3. ทำงานกลุ่มด้วยความสามัคคี มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

เนื้อหาด้านความรู้

การอภิปรายสรุปเนื้อหาและกิจกรรมที่เรียนผ่านมาแล้ว เป็นการทบทวนความรู้เดิมที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ให้แก่นักเรียน ในวงจรการพัฒนาเรื่องใหม่ต่อไป

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในเรื่องความรับผิดชอบที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผ่านมา อย่างน้อยดังต่อไปนี้

พฤติกรรมการมีความรับผิดชอบตนเอง

1. การดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย และเครื่องแต่งกายของตนเอง
2. การดูแลรักษาเครื่องใช้ส่วนตัว เครื่องเขียน และแบบเรียนต่าง ๆ
3. การทำและส่งการบ้านตามที่ครูสั่ง
4. ไม่ขาดโรงเรียน โดยไม่มีกิจธุระจำเป็น

พฤติกรรมการมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน

1. ช่วยดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน และเครื่องใช้ต่าง ๆ ในห้องเรียน
2. ช่วยดูแลรักษาความสะอาดของบริเวณโรงเรียนที่ได้รับมอบหมาย
3. รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ

เนื้อหาต้านกลุ่มสัมพันธ์

ในการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ในเรื่องความรับผิดชอบนั้น ต้องการให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเกิดการเรียนรู้ในด้านกลุ่มสัมพันธ์อย่างน้อยดังต่อไปนี้

1. สามารถเสนอความคิดเห็นต่อกลุ่มได้
2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. สามารถร่วมมือกับผู้อื่นได้
4. ปฏิบัติตนตามข้อตกลงของกลุ่มได้
5. รายงานผลการปฏิบัติของตนเองต่อกลุ่มได้
6. ร่วมพิจารณาข้อบกพร่องของสมาชิกในกลุ่ม และช่วยเสนอแนวทางในการแก้ไขให้ได้
7. มีความเห็นอกเห็นใจ และให้ความช่วยเหลือกันในกลุ่ม
8. วิเคราะห์ปัญหาในการทำงานของกลุ่มและหาแนวทางในการแก้ไขได้

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิพฤติกรรมความรับผิดชอบ
2. แผนภูมิข้อปฏิบัติในการทำงานกลุ่มที่ดี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ก. ขั้นนำ

ครูสรุปถึงกิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนและปฏิบัติมาแล้ว 7 ครั้ง ข้อดีของนักเรียนในการเรียนและการทำงานกลุ่มที่ครูรวบรวมไว้ในการเรียนรู้การสอนทั้งหมด และจุดบกพร่องที่ครูพบและรวบรวมไว้

ข. ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกต่อการเรียนการสอนที่ผ่านมา 7 ครั้ง แล้วส่งครูตามหัวข้อดังต่อไปนี้ (แนะนำนักเรียนให้เข้าใจในแต่ละหัวข้อก่อนให้ลงมือเขียน)

- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรบ้างต่อการเรียนและการทำงานที่ผ่านมา
- กิจกรรมในการเรียนการสอนที่ผ่านมามีประโยชน์ต่อนักเรียนหรือไม่ เพราะอะไร
- สิ่งที่นักเรียนชอบในการเรียนและการทำงานที่ผ่านมา
- สิ่งที่นักเรียนไม่ชอบในการเรียน และการทำงานที่ผ่านมา
- สิ่งที่นักเรียนอยากให้มีในการเรียนและการทำงานในครั้งต่อไป

2. ให้นักเรียนแยกเข้ากลุ่ม เพื่อร่วมกันประเมินผลการทำงานของกลุ่มว่า

- มีความพอใจและสบายใจในการปฏิบัติงานกลุ่มมากน้อยเพียงไร
- มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างในการทำกิจกรรมกลุ่ม 7 ครั้งที่ผ่านมา
- ถ้าต่อไปต้องทำกิจกรรมกลุ่มอีก กลุ่มจะต้องปฏิบัติอย่างไร และสมาชิกกลุ่มจะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร

3. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการประเมินการทำงานกลุ่มของตนเองหน้าชั้นเรียน

4. ครูแนะนำเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายให้คำแนะนำในการปฏิบัติและชมเชยเพื่อให้นักเรียนมีกำลังใจในการปฏิบัติต่อไป

5. ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และวิจารณ์ถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และชี้แจงถึงความเปลี่ยนแปลงของตนเองหลังจากได้ทำกิจกรรม 7 ครั้งที่ผ่านมา

ค. ขั้นสรุป

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความหมาย และพฤติกรรมของการมีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง และรับผิดชอบต่อโรงเรียน พฤติกรรมที่นักเรียนจะต้องช่วยกันในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นระยะ จากนั้นจึงให้นักเรียนอ่านแผนภูมิพฤติกรรมการมีความ รับผิดชอบ และพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มที่ดี

ง. ขั้นวัดผล

7. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด 10 ข้อ

การประเมินผล

ประเมินจาก

1. การสังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และการตอบคำถามในชั้นเรียน
2. การเขียนแสดงความรู้สึกในชั้นสอน ข้อที่ 1
3. การเขียนแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และ ความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังจากที่เรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
4. จากการตรวจแบบฝึกหัด

การสังเกตด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. สังเกตความสัมพันธ์ และความร่วมมือของนักเรียนในการทำงานกลุ่ม
2. สังเกตวิธีการทำงานและการแก้ไขปัญหาในการทำงานของกลุ่ม

ค. ขั้นสรุป

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความหมาย และพฤติกรรมของการมีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง และรับผิดชอบต่อโรงเรียน พฤติกรรมที่นักเรียนจะต้องช่วยกันในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นระยะ จากนั้นจึงให้นักเรียนอ่านแผนภูมิพฤติกรรมการมีความ รับผิดชอบ และพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มที่ดี

ง. ขั้นวัดผล

7. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด 10 ข้อ

การประเมินผล

ประเมินจาก

1. การสังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และการตอบคำถามในชั้นเรียน
2. การเขียนแสดงความรู้สึกในชั้นสอน ข้อที่ 1
3. การเขียนแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และ ความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังจากที่เรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
4. จากการตรวจแบบฝึกหัด

การสังเกตด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. สังเกตความสัมพันธ์ และความร่วมมือของนักเรียนในการทำงานกลุ่ม
2. สังเกตวิธีการทำงานและการแก้ไขปัญหาในการทำงานของกลุ่ม

แผนการสอนที่ 9

การพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 3 คาบ
เรื่อง การตรงต่อเวลา ครั้งที่ 1 ความรู้เรื่องการตรงต่อเวลา

ความคิดรวบยอด

การตรงต่อเวลา หมายถึง การควบคุมตนเองหรือกลุ่มให้กระทำกิจกรรมใด ๆ ให้สำเร็จตรงตามเวลาที่นัดหมาย ตามข้อกำหนดหรือข้อตกลง

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากนักเรียนเรียนเนื้อหาจนจบแล้ว นักเรียนจะสามารถ

1. บอกความหมายของการตรงต่อเวลาได้
2. ยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงการเป็นผู้ตรงต่อเวลาได้
3. เปรียบเทียบถึงผลดีของการตรงต่อเวลา และผลเสียของการไม่ตรงต่อเวลาได้
4. ทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องอย่างน้อย 8 ข้อ จาก 10 ข้อ

คุณลักษณะที่ต้องการด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. สามารถเลือกผู้นำกลุ่มด้วยวิธีการพิจารณาถึงความเหมาะสมของตัวบุคคลได้
2. ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการทำงานกลุ่มได้
3. ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้

เนื้อหาด้านความรู้

การตรงต่อเวลา หมายถึง การควบคุมตนเองหรือกลุ่มให้กระทำกิจกรรมที่กำหนด หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างดีที่สุด ตรงตามเวลานัดหมายตามข้อตกลงที่กำหนด เอาไว้ก่อนที่จะเริ่มลงมือปฏิบัติ ซึ่งผลดีของการเป็นผู้ตรงต่อเวลา เช่น ปฏิบัติงานหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามเวลาที่กำหนดไว้จะช่วยให้งานหรือสิ่งที่ต้องทำ ประสบผลสำเร็จตามกำหนด ไม่ล่าช้า เป็นประโยชน์ทั้งต่องาน ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น ผู้ที่เป็นคนตรงต่อเวลาจะได้รับ ความเกรงใจและไว้วางใจจากผู้อื่น เพราะการตรงต่อเวลานั้นแสดงถึงการเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ

ผิดชอบด้วย ส่วนผู้ที่ไม่ตรงต่อเวลาเป็นการฝึกนิสัยที่ไม่ดี เพราะการไม่ตรงต่อเวลาจะทำให้การปฏิบัติงานล่าช้าไม่เสร็จตามเวลา อันจะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่องาน ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น การไม่ตรงต่อเวลาที่นัดหมายจะทำให้เกิดการผิดพลาดจากแผนที่ได้วางเอาไว้ เช่น การเข้าเรียนไม่ตรงเวลาจะทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน หรือการไม่ตรงต่อเวลาที่นัดหมายกับผู้อื่นจะทำให้ผู้อื่นขาดความไว้วางใจ และไม่เกรงใจ ในที่สุดผลเสียก็จะตกอยู่กับผู้ที่ไม่ตรงต่อเวลา

ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงถึงการเป็นผู้ตรงต่อเวลา เช่น

1. มาโรงเรียนทันเวลา
2. เข้าแถวเคารพธงชาติตรงเวลา
3. เข้าห้องเรียนตรงเวลา
4. ส่งงานหรือแบบฝึกหัดตามกำหนดเวลา
5. ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด
6. มาทันเวลาตามกำหนดนัดหมาย
7. เข้าแถวเตรียมตัวกลับบ้านตามเวลา

เนื้อหาต้านกลุ่มสัมพันธ์

ในการทำงานร่วมกันจะต้องมีการแบ่งหน้าที่และบทบาทของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน ซึ่งบทบาทที่จะเกิดขึ้นในการรวมกลุ่มคือ บทบาทของผู้นำกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม ผู้สังเกตการณ์ของกลุ่ม และบทบาทของการเป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งแต่ละบทบาทของสมาชิกกลุ่มมีความสำคัญต่อกลุ่มมาก การที่สมาชิกรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตามบทบาทที่เหมาะสมจะช่วยให้การทำงานเป็นกลุ่มประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่ง

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมตรงต่อเวลา 4 ภาพ
2. ไม้บรรทัด 3 สี สีละ 5 อัน สำหรับแบ่งกลุ่มนักเรียน 5 กลุ่ม
3. แผนภูมิพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลา
4. สลากคำถามสรุปบทเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ก. ขั้นนำ

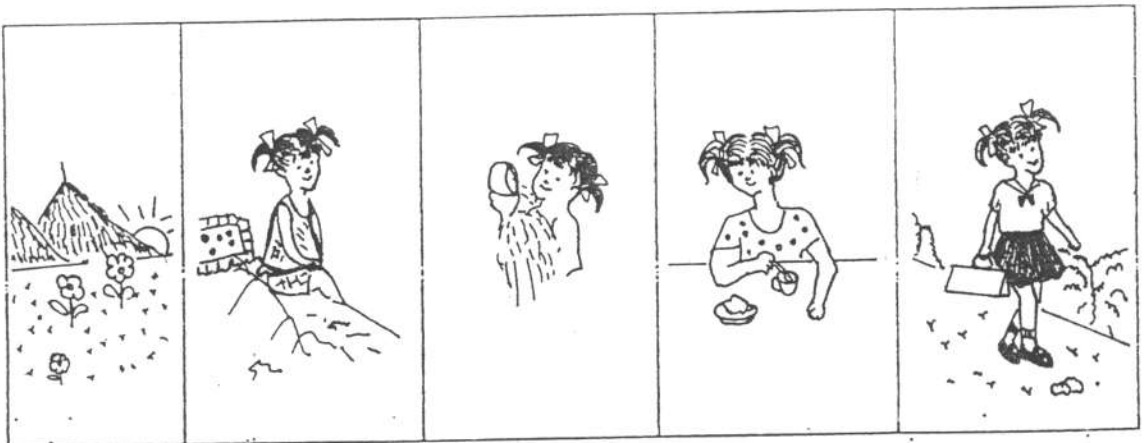
1. ครูสนทนากับนักเรียนทั้งชั้นถึงกิจวัตรประจำวันของนักเรียนตั้งแต่ตื่นนอน การดูเวลา การล้างหน้าแปรงฟัน การแต่งตัว การรับประทานอาหาร การมาโรงเรียน ชักถามถึงนักเรียนที่มาโรงเรียนก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ และนักเรียนที่มาโรงเรียนไม่ทันเข้าแถวเคารพธงชาติ สาเหตุที่นักเรียนมาโรงเรียนไม่ทัน และทำกิจกรรมอื่น ๆ ไม่ทันเวลา เช่น ล้างการบ้านไม่ทัน

ข. ขั้นสอน

ขั้นกิจกรรมสอนเนื้อหาและความคิดรวบยอด

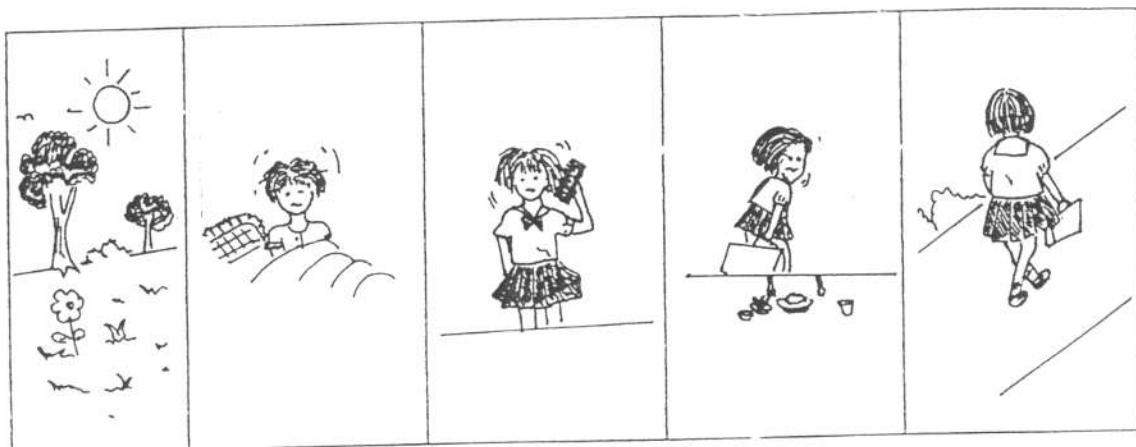
2. ครูนำภาพที่ 1 ติดบนกระดานดำ ให้นักเรียนช่วยกันเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากภาพ และร่วมกันตั้งชื่อภาพ

ภาพที่ 1

3. ครูนำภาพที่ 2 ติดบนกระดานดำ ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพเปรียบเทียบกับภาพที่ 1 แล้วร่วมกันตั้งชื่อภาพที่ 2

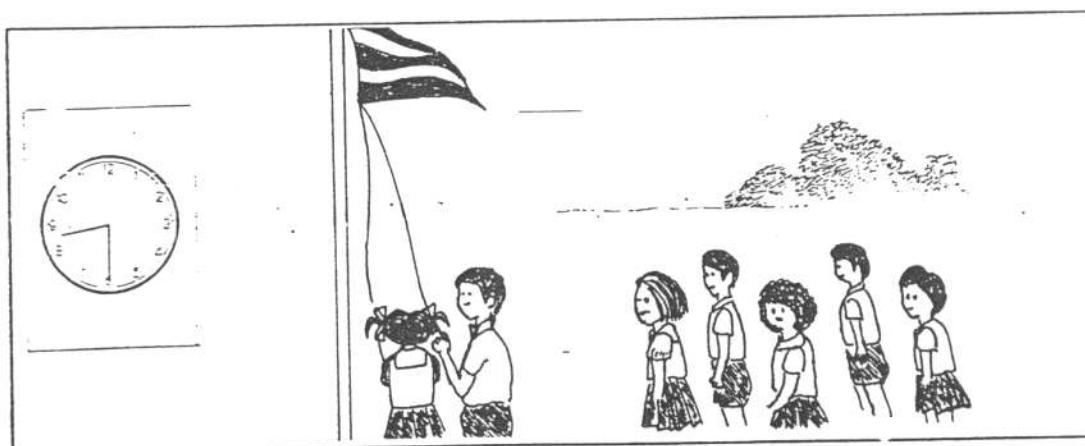
ภาพที่ 2

4. ให้นักเรียนเปรียบเทียบภาพที่ 1 กับภาพที่ 2 ช่วยกันคาดคะเนและวิจารณ์ว่าจะมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นต่อจากภาพที่ 1 และภาพที่ 2

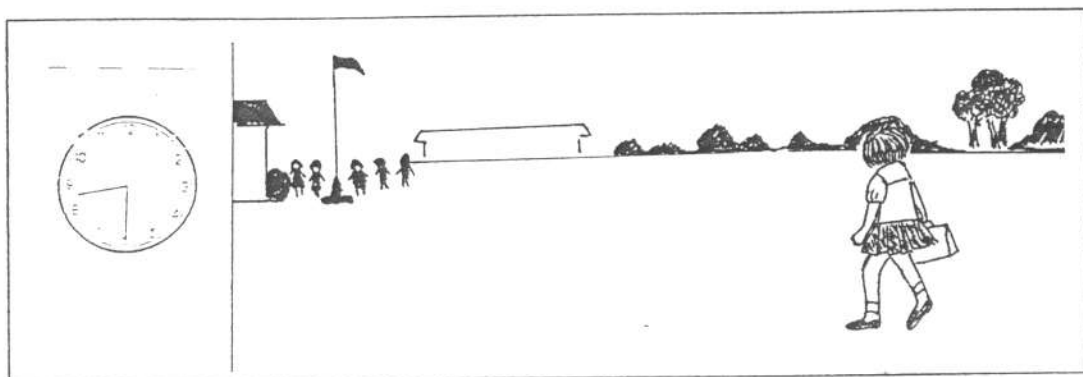
5. ครูนำภาพที่ 3 ขึ้นมาให้นักเรียนดู แล้วให้ช่วยกันเล่าเรื่องจากภาพและสันทนว่า เหตุการณ์ในภาพที่ 3 น่าจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กชายในภาพที่ 1 หรือภาพที่ 2 เพราะอะไร เมื่อนักเรียนตอบได้แล้ว ครูนำภาพที่ 3 ติดบนกระดานดำต่อจากภาพที่ 1

ภาพที่ 3

6. นำภาพที่ 4 ให้นักเรียนดู แล้วร่วมกันอภิปรายเหตุการณ์ในภาพเพราะเหตุใด เด็กชายจึงแสดงอาการเช่นนั้น และภาพนี้น่าจะเป็นเหตุการณ์ของเด็กชายภาพที่ 1 หรือ 2 เมื่อนักเรียนตอบได้ ครูนำภาพที่ 4 ติดบนกระดานดำต่อจากภาพที่ 2

ภาพที่ 4

ขั้นวิเคราะห์เหตุการณ์และสร้างความคิด

7. ให้นักเรียนเล่าความรู้สึกว่า ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายในภาพที่ 4 จะรู้สึกอย่างไร และถ้าจะไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้น นักเรียนจะทำอย่างไร (นำเข้าสู่เรื่องการตรงต่อเวลา)
8. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงความหมายของการตรงต่อเวลา และเปรียบเทียบผลดีของการตรงต่อเวลาและผลเสียของการไม่ตรงต่อเวลา (ครูเขียนคำตอบบนกระดานดำ)

ค. ขั้นอภิปราย

ขั้นการให้เหตุผลและการตัดสินใจ

9. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยครูเตรียมไม้บรรทัด 3 สี สีละ 5 อัน แล้วให้นักเรียนเลือกคนละ 1 อัน เมื่อนักเรียนได้ไม้บรรทัดครบทุกคนแล้ว ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามสีของ ไม้บรรทัดที่นักเรียนเลือก เมื่อเข้ากลุ่มเสร็จแล้วให้เลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และผู้สังเกตการณ์ของกลุ่ม
10. ครูแนะวิธีการสังเกตการทำงานกลุ่มให้แก่ผู้สังเกตการณ์ และแจกแบบบันทึกการสังเกตเพื่อการสังเกตการณ์การทำงานกลุ่มตามที่เป็นจริง
11. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพที่ 4 และช่วยกันหาวิธีการแก้ไขเพื่อไม่ให้เหตุการณ์ในภาพที่ 4 เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนและช่วยกันคิดหาวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนมาโรงเรียนได้ทันเวลา ก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ
12. ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มเสนอผลการอภิปรายและวิธีการที่กลุ่มร่วมกันคิดเพื่อแก้ปัญหาหน้าชั้นเรียน

13. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ที่นักเรียนควรปฏิบัติให้ตรงต่อเวลา ครูตีตแตแผนภูมิพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลา แล้วร่วมกันทำความเข้าใจถึงรายละเอียดของแต่ละพฤติกรรม

1. มาโรงเรียนทันเวลา
2. เข้าแถวเคารพธงชาติตรงเวลา
3. เข้าห้องเรียนตรงเวลา
4. ส่งงานหรือแบบฝึกหัดตามกำหนดเวลา
5. ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด
6. มาทันเวลาตามกำหนดนัดหมาย
7. เข้าแถวเตรียมตัวกลับบ้านตามเวลา

14. ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดแนวทางและวางข้อตกลงร่วมกันในการวางแผนที่จะในการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลาของนักเรียนในห้องเรียน แล้วเขียนเป็นแผนภูมิข้อตกลงติดไว้ในห้องเรียน

ง. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (3 กลุ่ม) จับสลากคำถาม แล้วร่วมกันสรุปคำตอบของคำถามนั้นให้เพื่อนฟัง โดยครูและนักเรียนกลุ่มที่เหลือคอยช่วยคำถามสรุปบทเรียน

- การตรงต่อเวลาหมายถึงอะไร
- ผลดีของการเป็นผู้ตรงต่อเวลา มีอะไรบ้าง
- ผลเสียของการเป็นผู้ไม่ตรงต่อเวลา มีอะไรบ้าง
- พฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลา มีอะไรบ้าง
- ข้อตกลงในการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลา มีอะไรบ้าง

จ. ขั้นวัดผล

16. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด 10 ข้อ (ภาคผนวก)

การประเมินผล

1. ประเมินจากการสังเกตการร่วมทำกิจกรรมและการตอบคำถามในระหว่างเรียน
2. ประเมินจากการตรวจแบบฝึกหัด
3. ประเมินจากผลการอภิปรายและการตอบคำถามสรุปบทเรียน

การสังเกตด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. สังเกตการเลือกหัวหน้ากลุ่มที่มีความเหมาะสม
2. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรมของสมาชิกกลุ่ม และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
3. สังเกตการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม

แบบฝึกหัด แผนการสอนที่ 9

เรื่อง การตรงต่อเวลา

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนบ้านดอนลำตวน อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายถูก (/) หน้าข้อความที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องและเขียน
เครื่องหมายกากบาท (x) หน้าข้อความที่นักเรียนเห็นว่าไม่ถูกต้อง

- _____ 1 การตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงานที่ได้รับมอบหมายหรืองานในหน้าที่ของตน
ให้เสร็จเรียบร้อยทันตามเวลาที่กำหนดในบางครั้ง
- _____ 2 "ดารา"ไม่ได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่นอาจมีสาเหตุเนื่องมาจากเขาทำงานไม่
แล้วเสร็จตามกำหนดบ่อย ๆ
- _____ 3 การฝึกหัดทำงานและสิ่งที่คุณเองรับผิดชอบให้เสร็จตามเวลาเสมอ ๆ เป็นการ
ฝึกฝนตนเองให้เป็นคนตรงต่อเวลาได้
- _____ 4 "จันเจา" ส่งการบ้านทุกวันถือว่าเขาเป็นผู้ตรงต่อเวลาที่สุดในห้องเรียน
- _____ 5 การไม่ตรงต่อเวลานอกจากจะทำให้งานที่รับผิดชอบเกิดความล่าช้าและเสียหาย
แล้ว ยังเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้อื่นขาดความไว้วางใจอีกด้วย
- _____ 6 ครูควรฝึกให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลา และควรมีการลงโทษผู้ที่ไม่ตรงต่อเวลา
- _____ 7 ถ้า"เปา"มาโรงเรียนไม่ทันเวลาเขาควรจะขาดเรียนในวันนั้นเสีย แล้ววันต่อไป
ให้รีบมาโรงเรียนแต่เช้าก็จะลบเลือนความผิดที่ขาดเรียนได้
- _____ 8 ผู้ที่ตรงต่อเวลาจะปฏิบัติงานหรือสิ่งที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จตามกำหนดเกิดผลดีต่อ
งานและสิ่งที่รับผิดชอบ แล้วยังเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่นอีกด้วย
- _____ 9 การวางแผนปฏิบัติถ้าหากครั้งแรกไม่ประสบผลสำเร็จแล้ว แสดงว่าต่อไปโอกาสที่
จะสำเร็จก็มีน้อยมาก
- _____ 10 การปฏิบัติงานกลุ่มให้สำเร็จขึ้นอยู่กับความตั้งใจจริง ความอดทนและความเพียร
พยายามของสมาชิกกลุ่ม

แผนการสอนที่ 10

การพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 4 คาบ
เรื่อง การตรงต่อเวลา ครั้งที่ 2 การวางแผนการปฏิบัติเพื่อให้เป็นผู้ตรงต่อเวลา

ความคิดรวบยอด

การเป็นผู้ตรงต่อเวลาเป็นคุณสมบัติที่ควรฝึกให้กับนักเรียน และการฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา จะต้องให้นักเรียนรู้จักการวางแผนฝึกปฏิบัติให้เป็นคนตรงต่อเวลาเป็นประจำจนเกิดเป็นนิสัย

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากนักเรียนเรียนเนื้อหาจนจบแล้วนักเรียนจะสามารถ

1. บอกความสำคัญของการวางแผนการปฏิบัติเพื่อให้เป็นผู้ตรงต่อเวลาได้
2. ร่วมกันอภิปรายถึงผลดีของการเป็นผู้ตรงต่อเวลาตามที่ครูกำหนดให้ได้
3. เมื่อกำหนดพฤติกรรมที่ไม่ตรงต่อเวลาให้ สามารถบอกผลเสียและหาแนวทางในการแก้ไขได้
4. สรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมต่อรูปปลาด้วยก้านไม้ขีดไฟได้

คุณลักษณะที่ต้องการด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. ร่วมแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่อกลุ่มได้
2. ร่วมกันวางแผนเพื่อให้สมาชิกกลุ่มปฏิบัติตนเป็นผู้ตรงต่อเวลาได้
3. ทำงานร่วมกับสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มได้โดยไม่ขัดแย้งกัน

เนื้อหาด้านความรู้

วิธีการในการฝึกให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เรื่องการตรงต่อเวลานั้น ต้องเริ่มจากการให้นักเรียนเกิดความรู้และตระหนักในความสำคัญของการตรงต่อเวลา และรู้ว่าพฤติกรรมใดบ้างที่สมควรจะตรงต่อเวลา จากนั้นจึงร่วมกันวางแผนให้สมาชิกทุกคนเข้าใจ และปฏิบัติตาม รวมทั้งมีการกำกับติดตามและช่วยเหลือให้สมาชิกสามารถปฏิบัติได้ด้วยตัวเอง

เนื้อหาต้านกลุ่มสัมพันธ์

การได้ร่วมกันวางแผนปฏิบัติเพื่อให้มีพฤติกรรมตรงต่อเวลาและลงมือปฏิบัติตามแผนเป็นกลุ่มด้วยความเข้าใจและตั้งใจ โดยมีกลุ่มเพื่อนและครูคอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด รวมทั้งการควบคุมดูแลซึ่งกันและกันจะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติของสมาชิกเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นการให้กลุ่มมีแผนปฏิบัติและข้อตกลงของกลุ่มอย่างชัดเจน จะช่วยให้สมาชิกปฏิบัติด้วยความเต็มใจ รวมทั้งสามารถติดตามควบคุมและให้คำแนะนำแก่กัน ได้ด้วย

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิเพลง "ตรงต่อเวลา"
2. ก้านไม้ขีดไฟ
3. สลากหั่วข้อในการอภิปรายกลุ่ม

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. ชี้นำ

1. ให้นักเรียนร้องเพลง "ตรงต่อเวลา" โดยครูคิดแผนภูมิเพลงตรงต่อเวลา แล้วร่วมกันร้องเพลง

เพลงตรงต่อเวลา	
ตรงต่อเวลา	พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา
ตรง ตรง ตรงเวลา	พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา
เราเกิดมาเป็นคน	ต้องหมั่นฝึกฝนให้ตรงเวลา
วันคืนไม่เคยรอท่า	วันเวลาไม่เคยคอยใคร

2. สนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง แล้วสรุปใจความสำคัญและข้อคิดจากเพลง

ข. ขั้นสอน

กิจกรรมสอนเนื้อหาและความคิดรวบยอด

3. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มแล้วคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ของกลุ่มเพื่อฟังคำชี้แจงในการสังเกตการณ์การทำงานกลุ่ม และรับแบบสังเกตการณ์การทำงานกลุ่มจากครู

4. ครูแจกก้านไม้ขีดไฟให้นักเรียนคนละ 3 ก้าน และจัดโต๊ะวางไว้หน้าชั้นเรียน เท่ากับจำนวนกลุ่มของนักเรียน

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำก้านไม้ขีดไฟไปวางเรียงต่อกันที่โต๊ะหน้าชั้นเรียน ให้เป็นรูปปลาโดยมีกติกาว่า

- ห้ามสมาชิกในกลุ่มพูดคุยกัน
- ให้ลูกออกไปต่อก้านไม้ขีดไฟได้ครั้งละ 1 คน
- ห้ามแตะต้องเคลื่อนย้ายก้านไม้ขีดไฟของผู้ที่วางไว้ก่อนแล้ว
- การวางก้านไม้ขีดไฟ ครั้งแรกให้วางได้ 1 ก้าน ครั้งที่สองวางได้ 2 ก้าน

6. ให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจ เสร็จแล้วเริ่มเล่น ผู้สังเกตการณ์คอยบันทึกพฤติกรรม

7. เมื่อนักเรียนต่อเสร็จทุกกลุ่มแล้ว ร่วมกันพิจารณาผลงานและอภิปรายถึงปัญหาในการทำกิจกรรมต่อรูปปลาของนักเรียน (ขาดการร่วมกันวางแผนการทำงาน) และหาวิธีการในการแก้ไข

8. ครูแจกก้านไม้ขีดไฟให้นักเรียนใหม่ คนละ 3 ก้าน แล้วให้เวลาปรึกษากันในกลุ่มเป็นเวลา 3 นาที เพื่อวางแผนและหาวิธีการที่จะต่อให้ภาพปลาเหมือนของจริงมากที่สุด

9. เมื่อครบ 3 นาที ให้นักเรียนออกไปต่อภาพแก้ตัวอีกครั้งตามกติกาเดิม เมื่อเสร็จแล้วร่วมกันตัดสินกลุ่มที่ต่อได้เหมือนปลาที่สุด จากนั้นให้กลุ่มที่ชนะได้เล่าถึงวิธีการวางแผน และการทำงานกลุ่ม ครูชมเชยความสามารถในการวางแผน และความร่วมมือในการทำงานของสมาชิกกลุ่มที่ชนะ

ขั้นวิเคราะห์พฤติกรรมและสร้างความคิด

10. ครูซักถามนักเรียน กิจกรรมครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 ครั้งใดยากกว่ากันเพราะอะไร

- การทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนชอบวิธีการในครั้งที่ 1 หรือครั้งที่ 2 เพราะอะไร

11. ร่วมกันสนทนาถึงข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมต่อรูปปลาด้วยก้านไม้ขีดไฟ และแนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน

12. ให้ผู้สังเกตการณ์ของกลุ่มที่ชนะรายงานผลการสังเกตการทำงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน ถึงวิธีการในการทำงานของกลุ่มที่ชนะ จากนั้นร่วมกันสรุปถึงการทำงานกลุ่มถ้ามีการวางแผนงานที่ดีแล้วจะช่วยทำให้งานเป็นไปตามลำดับขั้นตอนและสำเร็จได้โดยง่าย

ค. ชั้นอภิปราย

ขั้นการให้เหตุผลและการตัดสินใจ

13. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มจับสลากหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม แล้วร่วมกันอภิปรายในกลุ่มของตนถึงผลดีและผลเสียตามหัวข้อที่จับได้ แล้วร่วมกันคิดหาวิธีที่จะแก้ไขปัญหานั้น

- การทำงานในหน้าที่ของตนไม่ทันเวลาจะเกิดผลอย่างไร และจะแก้ไขอย่างไร
- ถ้านักเรียนมาไม่ทันเวลานัดหมายจะเกิดผลอย่างไร และจะแก้ไขอย่างไร
- ถ้านักเรียนกลับบ้านไม่ตรงเวลา จะเกิดผลอย่างไร และจะแก้ไขอย่างไร

14. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียน และร่วมกันอภิปรายสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลเสียตามหัวข้อที่ครูกำหนด และวิธีการที่จะแก้ไข

ง. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงผลของการเป็นผู้ไม่ตรงต่อเวลา วิธีการในการแก้ไข เพื่อฝึกให้เป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา รวมทั้งความสำคัญของการวางแผนการปฏิบัติเพื่อให้เป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา จากนั้นร่วมกันทบทวนถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการสอนที่ผ่านมา (ให้นักเรียนอ่านแผนภูมิที่เขียนติดไว้ในห้องเรียนจากแผนการสอนที่ผ่านมา)

16. ครูแจกแบบบันทึกพฤติกรรมที่พึงประสงค์เรื่องการตรงต่อเวลา (ดูภาคผนวก) ให้นักเรียนทุกคน

17. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษารายละเอียดในแบบบันทึกพฤติกรรมและร่วมกันคิดวางแผนและกำหนดข้อตกลงในกลุ่มว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้น แต่ละพฤติกรรมหมายความว่าอย่างไร และจะปฏิบัติได้อย่างไร จากนั้นจึงกำหนดข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มว่าทุกคนจะปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในเรื่อง การตรงต่อเวลา

18. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอแผนการปฏิบัติ และข้อตกลงของกลุ่มหน้าชั้นเรียนและผู้สังเกตการณ์การทำงานของกลุ่มนำเสนอข้อมูลการสังเกตการณ์การทำงานกลุ่มเวียนไปจนครบทุกกลุ่ม

จ. ชั้นวัดผล

19. ให้นักเรียนเขียนตอบคำถามเป็นรายบุคคล

- ข้อคิดที่นักเรียน ได้จากการทำกิจกรรมในครั้งนี้ และจะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร ?

การประเมินผล

ประเมินจาก

1. การตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน
2. ผลการอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับผลที่จะเกิดและวิธีการในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ตรงต่อเวลาตามที่ครูกำหนด
3. ผลการรายงานของผู้สังเกตการณ์การทำงานกลุ่ม
4. ผลการเขียนตอบคำถามในชั้นวัดผล

การสังเกตด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. สังเกตการให้ความร่วมมือและทำกิจกรรมกลุ่ม
2. สังเกตวิธีการในการทำงานและการแก้ไขปัญหาของกลุ่ม
3. สังเกตความสัมพันธ์และการแบ่งบทบาทหน้าที่ของแต่ละกลุ่ม

แผนการสอนที่ 11

การพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 3 คาบ
เรื่อง การตรงต่อเวลา ครั้งที่ 3 การปฏิบัติตามแผนการทำงานของกลุ่ม

ความคิดรวบยอด

การทำงานกลุ่มให้สำเร็จ จะต้องมีการวางแผนงานร่วมมือกันทำงานโดยการกำหนดเป้าหมายและวิธีการที่จะลงมือปฏิบัติ เพื่อจะช่วยให้การปฏิบัติเป็นไปตามขั้นตอนและบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากเรียนเนื้อหาแล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกความหมายและประโยชน์ของการวางแผนงานได้
2. ร่วมกันอภิปรายถึงข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมเป็นส่วนสัตว์ได้
3. ร่วมกันวางแผนและปฏิบัติงานตามที่ครูมอบหมายให้ได้
4. ทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 6 ข้อ

คุณลักษณะที่ต้องการด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. เสนอแนะแนวความคิดที่มีประโยชน์ต่อกลุ่มได้
2. มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม
3. ปฏิบัติหน้าที่สมาชิกกลุ่มที่ดี ตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มได้
4. ปฏิบัติตนเป็นผู้ตรงต่อเวลาตามพฤติกรรมที่ได้ตกลงกันไว้ได้ อย่างน้อย 5 พฤติกรรม จากพฤติกรรมที่พึงประสงค์เรื่องการตรงต่อเวลาที่ต้องการ 7 พฤติกรรม

เนื้อหาด้านความรู้

การวางแผน คือ การกำหนดและจัดลำดับขั้นตอนสิ่งที่จะต้องกระทำไว้ล่วงหน้า เพื่อนำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการอย่างดีที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วย การคิดล่วงหน้าว่าจะต้องทำอะไรบ้าง ทำอะไรก่อน ทำอะไรหลัง และแบ่งหน้าที่ว่าใครจะเป็นผู้ทำ ทำที่ไหนทำอย่างไร

ซึ่งประโยชน์ของการวางแผนจะช่วยให้งานที่ทำสำเร็จได้ตามที่ต้องการและยังช่วยประหยัดเวลา แรงงานและวัสดุที่จะทำอีกด้วย ถ้าสมาชิกทุกคนได้ร่วมกันวางแผนงานของกลุ่มจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงานนั้น ๆ สามารถควบคุม ติดตาม และประเมินผลการทำงานได้ดี เกิดความเป็นระเบียบในการปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติจะลดน้อยลง โอกาสที่งานจะสำเร็จมีมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การวางแผนเป็นเพียงขั้นตอนเริ่มต้น ซึ่งจะสำเร็จได้ต้องอาศัยการปฏิบัติตามแผนที่ได้วางเอาไว้ ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองตามแผนที่ได้วางเอาไว้จึงเป็นหัวใจของการทำงาน เพราะความสำเร็จของงานนั้นขึ้นอยู่กับ แผนการทำงานที่ดีและการปฏิบัติตามแผนการทำงานที่ได้วางเอาไว้

เนื้อหาต้านกลุ่มสัมพันธ์

การทำงานกลุ่มจะต้องอาศัยการวางแผนงานร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกทุกคนเข้าใจในจุดมุ่งหมายของงาน วิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติ รวมทั้งการกำหนดเวลาว่าจะลงมือปฏิบัติเมื่อไร ที่ไหน ใครต้องทำอะไร ทำอย่างไร ซึ่งถ้าเกิดมีปัญหาก็จะทำให้ทราบได้ตั้งแต่ร่วมกันวางแผน และช่วยกันหาทางแก้ไขล่วงหน้าได้ อันจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและความร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อความเป็นระเบียบ และความสุขในการทำงานของสมาชิกกลุ่มทุกคน และเมื่อร่วมกันวางแผนการทำงานแล้ว สมาชิกจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนเองตามแผนที่ดีที่สุด เพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จ

สื่อการเรียนการสอน

1. ดินน้ำมัน 36 ก้อน
2. กระดาษอัดสีเหลี่ยมขนาด 12 x 12 นิ้ว จำนวน 3 แผ่น

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. ชี้นำ

1. เล่นปริศนาคำทายเกี่ยวกับสัตว์ เช่น
 - สัตว์อะไรมีคอยาวที่สุด (ยีราฟ)
 - นกอะไรที่วิ่งเร็วที่สุดในโลก (นกกระจอกเทศ)
 - นักเรียนรู้จักสัตว์อะไรที่ใหญ่ที่สุด (ช้าง หรือปลาวาฬ)

- รูปร่างเกือบคล้ายคนแต่ชนเหลือหลาย (ลิง)
- ถ้าอยากดูสัตว์หลาย ๆ ชนิดจะดูได้ที่ไหน (สวนสัตว์)

2. สันทานากับนักเรียนถึงลักษณะของสวนสัตว์ จากนั้นให้นักเรียนแยกเข้ากลุ่มเดิมจากแผนการสอนที่ผ่านมา แล้วมอบหมายงานให้แต่ละกลุ่มปั้นรูปสัตว์ชนิดต่าง ๆ วางบนกระดาษอัดที่ครูแจกให้ แล้วจัดตกแต่งให้เป็นสวนสัตว์ที่สวยงาม และตั้งชื่อสวนสัตว์ ตามมติของกลุ่ม

กิจกรรมสอนเนื้อหาและความคิดรวบยอด

3. แจกดินน้ำมัน และกระดาษอัดให้นักเรียนทุกกลุ่ม
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมปรึกษาวางแผนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน ดังนี้
 - สวนสัตว์ของกลุ่มจะมีสัตว์ชนิดใดบ้าง และมีส่วนประกอบอะไรบ้าง
 - ลักษณะของสัตว์จะมีขนาดเท่าใด และใครจะปั้นอะไร
 - แบ่งงานให้แก่สมาชิกกลุ่มทุกคนว่าใครมีหน้าที่ทำอะไร
5. เมื่อกลุ่มประชุมวางแผนเสร็จแล้วให้ลงมือปฏิบัติงาน ในเวลา 15 นาที เมื่อหมดเวลาให้แต่ละกลุ่มส่งงานครู

ขั้นวิเคราะห์พฤติกรรมและสร้างความคิด

6. ร่วมกันตรวจและวิจารณ์ผลงานของแต่ละกลุ่ม จากนั้นให้ผู้สังเกตการณ์การทำงานกลุ่ม นำเสนอผลการสังเกตหน้าชั้นเรียน ที่ละกลุ่มเวียนกันไป
7. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ แล้วร่วมกันสรุปเพิ่มเติม
 - นักเรียนชอบการทำงานกลุ่มในครั้งหรือไม่
 - ปัญหาในการทำงานของกลุ่ม ในครั้งนี้มีอะไรบ้าง
 - สมาชิกกลุ่มรู้สึกอย่างไรที่มีโอกาสได้ประชุมปรึกษาและวางแผนก่อนการทำงาน

ค. ขั้นอภิปราย

ขั้นการให้เหตุผลและการตัดสินใจ

8. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 8.1 ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมในครั้งนี้อะไรบ้าง จะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร
 - 8.2 ควรมีการวางแผนก่อนการทำงานกลุ่มหรือไม่ เพราะอะไร
9. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียน

ง. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผนงาน โดยการตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน

11. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทบทวนแผนการปฏิบัติเพื่อฝึกให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่อง การตรงต่อเวลา และสำรวจสมาชิกกลุ่มว่า มีสมาชิกกลุ่มคนใดที่ปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลาครบทุกพฤติกรรม ตามแผนที่วางเอาไว้ให้กลุ่มยกย่องชมเชย และบันทึกชื่อสมาชิกผู้นั้นไว้ในแบบสำรวจพฤติกรรม

12. ให้กลุ่มสำรวจสมาชิกที่ไม่สามารถปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลา ได้ครบทุกพฤติกรรม และเปิดโอกาสให้สมาชิกนั้นได้ชี้แจงเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ จากนั้นให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวางแผน และให้คำแนะนำเพื่อช่วยให้สมาชิกผู้นั้นสามารถปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลา แล้วบันทึกรายชื่อสมาชิกและพฤติกรรมการตรงต่อเวลาที่ปฏิบัติไม่ได้ เหตุผลที่ปฏิบัติไม่ได้ และแนวทางที่กลุ่มได้วางแผนให้ความช่วยเหลือ

13. ครูแจกผลงานการปั้นส่วนตัวคืนให้นักเรียนทุกกลุ่ม และเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวางแผนและการปฏิบัติตามแผนของนักเรียน

จ. ขั้นวัดผล

14. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด 6 ข้อ

การประเมินผล

ประเมินจาก

1. การสังเกตพฤติกรรมการสนใจเรียน การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น
2. ผลการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลาตามแบบสำรวจ
3. การตรวจแบบฝึกหัด

การสังเกตด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. สังเกตความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
2. สังเกตความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
3. สังเกตวิธีการในการทำงานและการแก้ไขปัญหาของกลุ่ม

แบบฝึกหัดแผนการสอนที่ 11

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนอธิบายและตอบคำถามต่อไปนี้

1. การทำงานทุกครั้งต้องมีการวางแผนการทำงานเพราะอะไร

2. การวางแผนงานมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง

3. ใครบ้างเป็นผู้หน้าที่ในการวางแผนการทำงาน

4. ถ้าวางแผนการทำงานแล้ว แต่ปฏิบัติไม่ได้ จะแก้ปัญหาอย่างไร

5. การทำงานจะประสบผลสำเร็จได้ ขึ้นอยู่กับสิ่งใดบ้าง

6. จงบอกข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมนี้ส่วนตัว

แผนการสอนที่ 12

การพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 3 คาบ
เรื่อง การตรงต่อเวลา ครั้งที่ 4 การแก้ไขปัญหาในการทำงาน

ความคิดรวบยอด

การแก้ปัญหา ต้องเริ่มจากการรู้จักสังเกตปัญหา และทำความเข้าใจกับปัญหาให้ชัดเจน หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหานั้น ๆ จากนั้นจึงวางแผนหาวิธีการแก้ปัญหาย่างรอบคอบก่อน แล้วค่อยลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ จะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหา

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากเรียนเนื้อหาแล้วนักเรียนจะสามารถ

1. บอกขั้นตอนและวิธีการแก้ปัญหาในการทำงานได้
2. ปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์เรื่องการตรงต่อเวลา ตามพฤติกรรมที่ได้ตกลงกันไว้ได้อย่างน้อย 5 พฤติกรรม จาก 7 พฤติกรรม

คุณลักษณะที่ต้องการด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. ค้นหาปัญหาในการทำงานกลุ่มและหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้
2. นำความรู้เรื่องการแก้ปัญหาไปใช้แก้ปัญหการทำงานของกลุ่มได้
3. ปรับปรุงแผนการปฏิบัติพฤติกรรมตรงต่อเวลาของกลุ่มได้
4. ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้

เนื้อหาด้านความรู้

ในการแก้ปัญหานั้นจะมีขั้นตอนที่สลับซับซ้อนมากเพียงไรขึ้นอยู่กับปัญหานั้น ๆ และสาเหตุของปัญหา ว่าสลับซับซ้อน หรือมากน้อยเพียงไร การให้นักเรียนได้ฝึกหัดวิธีการแก้ปัญหาลittle ๆ จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และนำไปใช้ในโอกาสต่อไปได้

การฝึกให้นักเรียนแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม เริ่มจากหัวหน้าและสมาชิกหัดสังเกตปัญหาในการทำงานของกลุ่ม เพราะการสังเกตปัญหาจะช่วยให้ทราบปัญหา เมื่อทราบถึงปัญหาแล้วขั้นต่อไป

จึงทำความเข้าใจกับปัญหาโดยตรวจสอบว่าเป็นปัญหาจริงหรือไม่ แล้วเริ่มค้นหาสาเหตุของปัญหาว่ามาจากอะไร เมื่อพบสาเหตุของปัญหาแล้วจึงคิดหาวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ โดยเร็วที่สุด โดยวางแผนการปฏิบัติการแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน เพื่อให้ง่ายในการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาในการทำงานค่อย ๆ ลดลงหรือหมดไป การทำงานก็จะสำเร็จในที่สุด

เนื้อหาต้านกลุ่มสัมพันธ์

ในการฝึกการแก้ไข้ปัญหา โดยวิธีการพิจารณาปัญหา แล้วค้นหาสาเหตุของปัญหา จากนั้นจึงแก้ไข้ปัญหาที่สาเหตุ โดยการปฏิบัติเช่นนี้จะต้องอาศัยการคิดไตร่ตรองให้รอบคอบ ซึ่งถ้านักเรียนได้กระทำตามลำดับขั้นตอนรวมกันเป็นกลุ่ม โดยร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาแล้วร่วมกันแก้ไข้ปัญหาเป็นกลุ่ม จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขึ้น มองเห็นแนวความคิดที่หลากหลายจากการระดมพลังสมอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ในการมองปัญหาให้กว้างมากกว่าการคิดเพียงคนเดียว และยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิตัวอย่างการแก้ไข้ปัญหาโดยการค้นหาสาเหตุของปัญหา ฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. ชี้นำ

1. ให้นักเรียนจัดโต๊ะในห้องเรียนทั้งหมดให้เป็นรูปเป็นวงกลม ในเวลา 2 นาที เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนหยุดการจัดโต๊ะแล้วร่วมกันตรวจสอบว่า การจัดโต๊ะ 2 นาที ประสพผลสำเร็จเพียงไร (จากนั้นจึงช่วยกันจัดโต๊ะเป็นวงกลมให้เรียบร้อย)

2. ร่วมกันสนทนากลึงสิ่งที่ทำให้การจัดโต๊ะไม่ประสพผลสำเร็จ เช่น

- สมาชิกในห้องเรียนหลายคนทำงานช้าเกินไป
- เวล่าน้อยเกินไป (ต้องเพิ่มเวลา)
- ห้องเรียนแคบไป ทำให้การจัดโต๊ะลำบาก
- สมาชิกหลายคนไม่เข้าใจคำสั่ง
- สมาชิกบางคนในห้องเรียนไม่ช่วยจัดโต๊ะ

ข. ขั้นสอน

กิจกรรมสอนเนื้อหาและความคิดรวบยอด

3. สันทานกับนักเรียนถึงการทำงานที่ไม่ประสบผลสำเร็จอันเนื่องมาจากเกิดปัญหาในการทำงาน และเมื่อเกิดปัญหาในการทำงานทั้งหัวหน้ากลุ่มและสมาชิกกลุ่มอาจไม่ทราบเพราะอะไร (ไม่ได้เอาใจใส่และสังเกตปัญหานั้น)

4. ให้นักเรียนเล่นเกม "หาตัวผู้นำ" ครูชี้แจงกติกาการเล่นเกม โดยให้คนที่เป็นผู้สังเกตต้องออกไปนอกห้องเรียน เมื่อกลับมานักเรียนในห้องจะแสดงท่าทางตามผู้นำ ผู้สังเกตต้องสังเกตและหาให้ได้ว่าใครคือผู้นำ เมื่อทายถูกให้ผู้นำไปเป็นผู้สังเกตแทนผลัดกันไปเรื่อย ๆ

5. ครูสาธิตวิธีการเล่นเกม โดยหาอาสาสมัครคนแรกแล้วให้ออกไปนอกห้องเรียนไม่ให้ได้ยินการตกลงของกลุ่ม ส่วนครูตกลงกับนักเรียนว่า ครูจะเป็นผู้นำให้นักเรียนทำตาม เริ่มจาก เกาศีรษะ เกาแขน ประหม้อม จับหู จับจมูก จับแก้ม ยกแขน หัวเราะ ฯลฯ ให้นักเรียนทำตามให้เร็วที่สุด และต่อเนื่องกันไม่ให้คนทายจับได้ เมื่อพร้อมแล้วเริ่มแสดงท่าทางและให้คนทายเข้ามาในห้องเรียน เมื่ออาสาสมัครสังเกตและทายได้แล้วจึงให้นักเรียนเล่นเอง

6. เมื่อผู้สังเกตทายตัวผู้นำได้ ให้ผู้นำกลับไปเป็นผู้ทายต่อไป ประมาณ 3-4 คน เมื่อนักเรียนสนุกพอสมควรจึงหยุดกิจกรรม

ขั้นวิเคราะห์พฤติกรรมและสร้างความคิด

7. ครูสนทนากับนักเรียนถึงกิจกรรม "หาตัวผู้นำ" โดยตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

- นักเรียนรู้อย่างไรว่าใครเป็นผู้นำ
- มีวิธีการในการสังเกตอย่างไร ยากหรือไม่
- การฝึกการสังเกตบ่อย ๆ ดีหรือไม่เพราะอะไร
- วิธีการสังเกตเรื่องอื่น ๆ นักเรียนจะมีวิธีการในการสังเกตอย่างไร
- การสังเกตปัญหามีความจำเป็นหรือไม่ เพราะอะไร

8. สันทานกับนักเรียนถึงปัญหาดัง ๆ ในการทำงานที่ผ่านมา และวิธีการสังเกตปัญหา

9. ครูอธิบายเพิ่มเติมจากการสนทนาว่า เมื่อสามารถสังเกตเห็นปัญหาแล้วจะต้องพิจารณาอีกว่าเป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานจริงหรือไม่ หากพบว่าเป็นปัญหาก็ต้องรีบหาทางแก้ไข โดยหาสาเหตุของปัญหา แล้วคิดหาวิธีแก้ปัญหานั้นที่เหมาะสม และลงมือแก้ปัญหานั้นโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อไม่ให้ปัญหานั้นอุปสรรคต่อการทำงานและกระทบต่อผลสำเร็จของการทำงาน

ค. ชั้นอภิปราย

ชั้นการให้เหตุผลและการตัดสินใจ

10. ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในการทำงานกลุ่ม ครูเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ ตัวอย่างปัญหา เช่น

- มีสมาชิกบางคนในกลุ่มนั่งเฉยไม่แสดงความคิดเห็น
- สมาชิกบางคนพูดมากเกินไป หรือบางคนทะเลาะกับเพื่อน
- บางคนทำงานส่วนตัวโดยไม่ช่วยทำงานกลุ่ม
- บางคนยอมรับข้อตกลงของกลุ่มแต่ไม่ปฏิบัติตาม

11. ให้นักเรียนแยกเข้ากลุ่มของตนเองแล้วส่งตัวแทนเป็นผู้สังเกตการณ์การทำงานกลุ่ม 1 คน รับฟังคำชี้แจงในการสังเกตและรับแบบบันทึกการสังเกตจากครู

12. ครูตีแผนภูมิตัวอย่างการแก้ปัญหา โดยการหาสาเหตุของปัญหาก่อนแล้วจึงคิดหาวิธีในการแก้ไขปัญหาดังนี้

ปัญหา : เพื่อนบางคนนั่งเฉยไม่แสดงความคิดเห็น

สาเหตุ : (1) ไม่กล้าพูดเพราะกลัวผิด
(2) เป็นคนขี้อาย ไม่กล้าพูด (ขาดความมั่นใจในตนเอง)

วิธีแก้ไข : บอกเพื่อนคนนั้นว่าให้พูดเถอะ ถูกผิดไม่เป็นไร ให้ฝึกพูดบ่อย ๆ
จะได้เกิดความเคยชินและกล้าพูด

หลังจากนั้นจึงให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงปัญหาในการทำงานกลุ่มของตนเอง โดยเลือกปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตนเอง 2-3 ปัญหา แล้วร่วมกันวิเคราะห์ว่าปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากอะไร และจะแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร

13. เมื่อเสร็จแล้วให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายของกลุ่ม และผู้สังเกตการณ์การทำงานของกลุ่มนำเสนอผลการสังเกตการณ์หน้าชั้นเรียน

ง. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

14. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ เพื่อสรุปเนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนการสอน

- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากกิจกรรมในครั้งนี้
- นักเรียนจะนำกิจกรรมนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มได้อย่างไร
- การสังเกตปัญหาของกลุ่ม หรือสังเกตเพื่อนในกลุ่ม มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มอย่างไร

- เมื่อพบปัญหาในการทำงานนักเรียนจะดำเนินการอย่างไร

15. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสำรวจสมาชิกที่สามารถปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลา ได้ครบทุกพฤติกรรมตามแผนที่วางเอาไว้ ให้กลุ่มบันทึกชื่อสมาชิกผู้นั้นไว้ ตามแบบสำรวจการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลา พร้อมทั้งให้การยกย่อง ชมเชย และให้สมาชิกผู้นั้น ได้เล่าถึงวิธีการที่ทำให้เขาสามารถปฏิบัติได้ครบทุกพฤติกรรม
16. ให้กลุ่มสำรวจสมาชิกที่ไม่สามารถปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลา ได้ครบ และเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ ให้กลุ่มบันทึกรายชื่อสมาชิกผู้นั้น พฤติกรรมที่ปฏิบัติไม่ได้ เหตุผลที่ปฏิบัติไม่ได้ ลงในแบบสำรวจการปฏิบัติพฤติกรรมการตรงต่อเวลา แล้วให้กลุ่มร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติของสมาชิกผู้นั้น และร่วมกันวางแผนในการแก้ไขปัญหานั้น
17. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสำรวจของกลุ่ม และส่งแบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลาของสมาชิกในกลุ่ม

จ. ขั้นวัดผล

18. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันพิจารณาและยกตัวอย่างปัญหาที่พบจากการสำรวจการปฏิบัติพฤติกรรมการตรงต่อเวลาที่เกิดขึ้นกับสมาชิกที่สำคัญที่สุด 1 ปัญหา แล้วร่วมกันวิเคราะห์หา สาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เกิดปัญหา พร้อมทั้งคิดหาวิธีการในการแก้ไขที่จะได้ผลดีที่สุด (งานกลุ่ม)

การประเมินผล

ประเมินจาก

1. การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การตอบคำถาม และการแสดงความคิดเห็น
2. การรายงานผลการอภิปรายกลุ่ม และการสังเกตการณ์การทำงานกลุ่ม
3. จากการตรวจงานกลุ่มในขั้นวัดผล
4. จากผลการสำรวจการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลา ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

การสังเกตด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. สังเกตขั้นตอนการวางแผนในการทำงานของกลุ่ม และความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
2. สังเกตปัญหาในการทำงานกลุ่ม และวิธีการในการแก้ไขปัญหา

แผนการสอนที่ 13

การพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 3 คาบ
เรื่อง การตรงต่อเวลา ครั้งที่ 5 การแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง

ความคิดรวบยอด

ผู้ประพฤติปฏิบัติไม่ถูกต้อง หากรู้ตัวเองว่าประพฤติดังและได้กลับตัวประพฤติตนเป็นคนดี นับว่าเป็นผู้ที่แก้ไขข้อบกพร่องของตนเองได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากเรียนจบเนื้อหาแล้ว นักเรียนจะสามารถ

1. บอกความสำคัญและประโยชน์ของการปรับปรุงตนเองได้
2. ลสำรวจพฤติกรรมที่บกพร่องของตนเองได้อย่างน้อย 2 ข้อ
3. บอกสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่บกพร่องและแนวทางในการแก้ไขได้

คุณลักษณะที่ต้องการด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. เสนอแนวความคิดในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องต่อกลุ่มได้
2. แบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มได้
3. รายงานผลการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์เรื่องการตรงต่อเวลา ต่อกลุ่มได้
4. แก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์เรื่องการตรงต่อเวลาตามที่ตกลงกันในกลุ่มได้

เนื้อหาด้านความรู้

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมักเป็นผลมาจากเหตุ ดังนั้นการที่จะแก้ไขปัญหาให้ได้ผลจะต้องแก้ที่สาเหตุที่เป็นที่มาของปัญหา เมื่อต้นเหตุได้รับการแก้ไขแล้วปัญหาก็จะค่อย ๆ คลี่คลายลง เช่นเดียวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ที่มีสาเหตุมากมาย แต่ถ้าไม่ทำความเข้าใจให้ชัดเจน ให้นักเรียนได้มองเหตุมองผลอย่างรอบคอบ ค้นหาสาเหตุของปัญหาและแก้ปัญหานั้นสาเหตุถือเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหามิให้เกิดพฤติกรรม

ที่ไม่พึงประสงค์แล้ว ก็จะกลับมาได้ชื่อว่าประพจน์ดี และการที่สามารถกลับตัวเป็นผู้ประพจน์ดีได้ ถือเป็นตัวอย่างที่ควรได้รับการยกย่องชมเชย เช่นเดียวกับผู้ที่ปฏิบัติ

เนื้อหาต้านกลุ่มสัมพันธ์

ในการจัดการศึกษาต้องให้ผู้เรียนทุกคนเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมก็ต่อเมื่อผู้เรียนเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง และจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น ด้วยการร่วมกันวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมการเรียนรู้ อันจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถ่องแท้ ยิ่งกลุ่มที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ประสบการณ์ ได้รับการฝึกการแก้ไขปัญหาด้วยการหาสาเหตุของปัญหาอย่างเป็นแบบแผนแล้ว จะเกิดผลดีต่อสมาชิกกลุ่มที่จะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

สื่อการเรียนการสอน

1. ข่าวจากหนังสือพิมพ์
2. กรณีตัวอย่าง "ครูสมชาย"
3. แผนภูมิคำถามในการอภิปราย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ก. ขั้นนำ

1. ครูแจกข่าวที่เตรียมมา (ในภาคผนวก) ให้กับนักเรียน แล้วอ่านข่าวให้นักเรียนฟัง เมื่อจบแล้วร่วมกันสนทนาถึงเนื้อหาและรายละเอียดของข่าว ตามหัวข้อ

- เป็นข่าวเกี่ยวกับอะไร
- นักเรียนเกิดความรู้สึกและความคิดอย่างไรจากข่าวนี้นี้
- ถ้าคนในข่าวนี้เป็นตัวนักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร
- ปัญหาที่เกิดขึ้นในข่าวนี้คืออะไร
- สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคืออะไร
- ผลที่ตามมาคืออะไรบ้าง
- เหตุการณ์ต่อไปจะเป็นอย่างไร

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงสาเหตุของปัญหาในข่าว ซึ่งสาเหตุที่แท้จริงมาจากพ่อ-แม่ที่ขาดความรับผิดชอบต่อลูก และวิธีการที่จะแก้ปัญหาต้องแก้ที่สาเหตุของปัญหา คือ พ่อ-แม่ของเด็กในข่าวเป็นผู้แก้ปัญหาจึงจะเป็นการแก้ปัญหาที่สาเหตุ ซึ่งการแก้ปัญหาที่สาเหตื่อย่อมประสบผลสำเร็จ

ข. ขั้นสอน

ขั้นกิจกรรมสอนเนื้อหาและความคิดรวบยอด

3. แจกกรณีตัวอย่างของ "ครูสมชาย" (ภาคผนวก) ให้นักเรียนและเล่าให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนตอบคำถาม และร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อ

- การสอบตกของครูสมชายมีสาเหตุมาจากอะไร
- การที่ครูสมชายกลับตัวใหม่ เป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร
- นักเรียนคิดว่าอะไรคือสาเหตุที่ช่วยให้ครูสมชายกลับตัวได้
- ถ้านักเรียนสอบตก หรือประพฤติน่าตำหนิทำให้พ่อแม่เสียใจ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร จะกลับตัวหรือไม่

- นักเรียนรู้สึกอย่างไรหลังจากฟังเรื่องนี้
- นักเรียนเกิดความคิดอย่างไรจากการฟังเรื่อง "ครูสมชาย"

ขั้นวิเคราะห์พฤติกรรมและสร้างความคิด

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาและวิเคราะห์ปัญหาตามหัวข้อ

- คนที่ประพฤติน่าตำหนิแล้วกลับตัวได้นั้นสมควรที่จะ ได้รับการให้อภัยและยกย่องหรือไม่ เพราะอะไร
- ถ้าครูสมชายไม่คิดและแก้ไขตัวเอง อนาคตของครูสมชายจะเป็นอย่างไร
- ให้นักเรียนยกตัวอย่างผู้ที่ประพฤติน่าตำหนิแล้วกลับตัวได้ที่นักเรียนรู้จัก
- ให้นักเรียนเล่าถึงการทำความผิดของตัวเองที่ผ่านมาและวิธีการแก้ไข

ค. ขั้นอภิปราย

ขั้นการให้เหตุผลและการตัดสินใจ

5. ให้นักเรียนแยกเข้ากลุ่ม (กลุ่มเดิม) แล้วเลือกผู้สังเกตการณ์การทำงานของกลุ่ม 1 คน เพื่อฟังคำชี้แจงการสังเกตการณ์การทำงานกลุ่ม และรับแบบสังเกตการณ์จากครู

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญ และความจำเป็นของการปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเอง ตามหัวข้อ (ติดแผนภูมิคำถาม)

- คนเราประพฤติดีเพราะอะไร
- จะรู้อย่างไรว่าตัวเองประพฤติดีหรือไม่
- ใครที่จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้
- นักเรียนจะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของกลุ่ม และข้อบกพร่องของตนเองได้อย่างไร

7. ให้ตัวแทนของกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายและการสังเกตการณ์การทำงานของกลุ่ม

8. ครูสรุปเพิ่มเติมถึงส่วนที่สำคัญและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลา ที่นักเรียนยังประพฤติดีไม่ได้ และชี้ให้เห็นว่าเป็นข้อบกพร่องของนักเรียนที่นักเรียนจะต้องแก้ไขด้วยตัวเองให้ได้

ง. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

9. ร่วมกันสรุปถึงความสำคัญในการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง และโยงไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลาของนักเรียน

10. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสำรวจ และรายงานผลการปฏิบัติเพื่อให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลาตามแผนการปฏิบัติที่ได้ตกลงร่วมกัน โดยสำรวจว่ามีสมาชิกคนใดบ้างที่สามารถปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลาได้ครบทุกพฤติกรรม ให้กลุ่มยกย่องชมเชยและบันทึกชื่อสมาชิกผู้นั้น ในแบบสำรวจการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลา และสำรวจสมาชิกที่ปฏิบัติได้ไม่ครบ พร้อมทั้งเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติที่กลุ่มได้แนะนำ โดยยึดแนวทางของผู้ที่สามารถปฏิบัติได้ ให้กลุ่มบันทึกชื่อสมาชิกและพฤติกรรมที่ยังปฏิบัติไม่ได้ สาเหตุที่ปฏิบัติไม่ได้ ลงในแบบสำรวจการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เรื่องการตรงต่อเวลาของแต่ละกลุ่ม

11. ให้ตัวแทนกลุ่มเสนอผลการสำรวจพฤติกรรมสมาชิกกลุ่ม และผู้ที่เป็นดาวของกลุ่ม เพื่อรับรางวัลตามข้อตกลง

จ. ชิ้นวัดผล

ให้นักเรียนวิเคราะห์และเขียนถึงข้อบกพร่องของตนเองที่มีปัญหามากที่สุด 1 ข้อ สาเหตุที่ทำให้เกิดข้อบกพร่องนั้น ผลที่เกิดจากข้อบกพร่องนั้น และวิธีคิดว่าจะแก้ไขข้อบกพร่องนั้นได้

การประเมินผล

ประเมินจาก

1. การตอบคำถามและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
2. การเล่าถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน
3. ผลการสำรวจการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์เรื่องการตรงต่อเวลา
4. การเขียนข้อบกพร่องของตนเองและวิธีการในการแก้ไขข้อบกพร่องนั้น

การสังเกตด้านกลุ่มสัมพันธ์

1. สังเกตการดำเนินการอภิปรายของกลุ่ม
2. สังเกตวิธีการในการสำรวจพฤติกรรมตรงต่อเวลาของสมาชิกกลุ่ม
3. สังเกตการแสดงออกและความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม